

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวกับการรับสินบน

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต การออกแบบและการปฏิบัติงานตามมาตรการควบคุมภายในที่เหมาะสม จะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ถือเป็น การป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่า การดำเนินการขององค์กรจะไม่มีทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มี การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช่การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

วัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการ ระบบ หรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

นิยาม

ความเสี่ยงทุจริต หมายถึง ความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ส่วนรวม หรือการรับสินบน

การวิเคราะห์ประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ การระบุความเสี่ยง (Risk Identification)

ตารางที่ ๑ ระบุความเสี่ยง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น
๑	การอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติ การอำนวยความสะดวกในการพิจารณา อนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การให้บริการออกใบอนุญาตให้กับผู้รับบริการ อาจเกิด การทุจริตเจ้าหน้าที่ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมส่งคลัง
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับ ผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบ หรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
๔	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง/เงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์ให้แก่ พวกพ้อง

ขั้นตอนที่ ๒ การวิเคราะห์สถานะความเสี่ยง

การนำข้อมูลจากตารางที่ ๑ มาวิเคราะห์เพื่อแสดงสถานะความเสี่ยงของการทุจริตของแต่ละโอกาส/ความเสี่ยง การทุจริตตามตารางสี โดยระบุสถานะความเสี่ยงและระดับความเสี่ยงในช่องสี แบ่งออกเป็น

- สถานะสีเขียว : ความเสี่ยงระดับต่ำ
- สถานะสีเหลือง : ความเสี่ยงระดับปานกลาง และสามารถให้ความรอบคอบระมัดระวัง ในระหว่างปฏิบัติงานตามปกติควบคุมดูแลได้
- สถานะสีส้ม : ความเสี่ยงระดับสูง เป็นกระบวนการที่มีผู้เกี่ยวข้องหลายคน หลายหน่วยงาน ภายในองค์กร มีหลายขั้นตอน จนยากต่อการควบคุม หรือไม่มีอำนาจควบคุม ข้ามหน่วยงานตามหน้าที่ปกติ
- สถานะสีแดง : ความเสี่ยงระดับสูงมาก เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก คนที่ไม่รู้จักไม่สามารถตรวจสอบได้ชัดเจน ไม่สามารถกำกับติดตามได้อย่างใกล้ชิดหรืออย่างสม่ำเสมอ

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงความเสี่ยง (แยกตามสี)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	เขียว	เหลือง	ส้ม	แดง
๑	การอนุมัติ อนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การให้บริการออกใบอนุญาตให้กับผู้รับบริการ อาจเกิดการทุจริตเจ้าหน้าที่ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมส่งคลัง		✓		
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์		✓		
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		✓		
๔	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อน ตำแหน่ง/เงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง		✓		

ขั้นตอนที่ ๓ เมทริกซ์ระดับความเสี่ยง (Risk Level matrix)

การนำโอกาส/ความเสี่ยงการทุจริต จากตารางที่ ๒ มาทำการหาค่าความเสี่ยงรวม ซึ่งได้จากระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง คูณด้วย ระดับความรุนแรงของผลกระทบ โดยมีเกณฑ์ในการให้ค่า ดังนี้

๓.๑ ระดับความจำเป็นของการเฝ้าระวัง มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนหลักที่สำคัญของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็น MUST หมายถึง มีความจำเป็นสูงของการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตที่ต้องทำการป้องกันไม่ดำเนินการไม่ได้ ค่าของ MUST คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๓ หรือ ๒

- ถ้าเป็นกิจกรรมหรือขั้นตอนนั้นเป็นกิจกรรม หรือขั้นตอนรองของกระบวนการนั้นๆ แสดงว่ากิจกรรมหรือขั้นตอนนั้น เป็น SHOULD หมายถึง มีความจำเป็นต่ำในการเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริตค่าของ SHOULD คือ ค่าที่อยู่ในระดับ ๑ เท่านั้น

๓.๒ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ มีแนวทางในการพิจารณา ดังนี้

- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Stakeholders รวมถึงหน่วยงานกำกับดูแล พันธมิตร ภาคราชการ ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นเกี่ยวข้องกับ ผลกระทบทางการเงิน รายได้ลด รายจ่ายเพิ่ม Financial ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อผู้ใช้บริการ กลุ่มเป้าหมาย Customer/User ค่าอยู่ที่ ๒ หรือ ๓
- กิจกรรมหรือขั้นตอนการปฏิบัติงานนั้นผลกระทบต่อกระบวนการภายใน Internal process หรือ กระบวนการเรียนรู้ องค์ความรู้ Learning & Growth ค่าอยู่ที่ ๑ หรือ ๒

ตารางที่ ๓ SCORING ทะเบียนข้อมูลที่ต้องเฝ้าระวัง ๒ มิติ หรือตารางเมทริกส์ระดับความเสี่ยง (Risk level matrix)

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	ระดับความจำเป็นการเฝ้าระวัง	ระดับความรุนแรงผลกระทบ	ค่าความเสี่ยงรวม (จำเป็นXรุนแรง)
๑	การอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การให้บริการออกใบอนุญาตให้กับผู้รับบริการ อาจเกิดการทุจริตเจ้าหน้าที่ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมส่งคลัง	๒	๒	๔
๒	การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์	๒	๒	๔
๓	การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	๒	๒	๔
๔	การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อน ตำแหน่ง/เงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง	๒	๒	๔

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินการควบคุมความเสี่ยง (Risk – Control Matrix Assessment)

การนำความเสี่ยงรวม (จำเป็นรุนแรง) จากตารางที่ ๓ มาทำการประเมินการควบคุมการทุจริต ว่ามีระดับการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับคุณภาพการจัดการ (คุณภาพการจัดการ สอดส่อง ฝ้าระวัง ในงานปกติ) โดยเกณฑ์คุณภาพการจัดการ จะแบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

- ดี : จัดการได้ทันที ทุกครั้งที่เกิดความเสี่ยง ไม่กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร ไม่มีผลเสียทางการเงิน ไม่มีรายจ่ายเพิ่ม
- พอใช้ : จัดการได้โดยส่วนใหญ่ มีบ้างครั้งยังจัดการไม่ได้ กระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานองค์กร แต่ยอมรับได้ มีความเข้าใจ
- อ่อน : จัดการไม่ได้ หรือได้เพียงส่วนน้อย การจัดการเพิ่มรายจ่าย มีผลกระทบถึงผู้ใช้บริการ/ผู้รับมอบผลงานและยอมรับไม่ได้ ไม่มีความเข้าใจ

ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการประเมินการควบคุมความเสี่ยง

ประเด็นความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะเกิดขึ้น	คุณภาพการจัดการ	ค่าประเมินการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต		
			ความเสี่ยงระดับต่ำ	ความเสี่ยงระดับปานกลาง	ความเสี่ยงระดับสูง
การอนุมัติอนุญาตตามพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การให้บริการออกไปอนุญาตให้กับผู้รับบริการ อาจเกิดการทุจริตเจ้าหน้าที่ไม่นำเงินค่าธรรมเนียมส่งคลัง	พอใช้		✓	
การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบเพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์	พอใช้		✓	
การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	พอใช้		✓	
การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอนเลื่อนตำแหน่ง/เงินเดือน และการมอบหมายงานไม่เป็นธรรม เอื้อประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง	พอใช้		✓	

ขั้นตอนที่ ๕ แผนบริหารความเสี่ยง

ให้เลือกเหตุการณ์ที่มีความเสี่ยงสูงสุดจากการประเมินการควบคุมความเสี่ยง Risk Control Matrix Assessment ในตารางที่ ๔ ที่อยู่ในช่องค่าความเสี่ยง อยู่ในระดับสูง ค่อนข้างสูงปานกลาง มาทำ แผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตตามลำดับความรุนแรง (กรณีที่หน่วยงานทำการประเมินการควบคุมความเสี่ยง ใน ตารางที่ ๔ ไม่พบว่าความเสี่ยงอยู่ในระดับ สูง ค่อนข้างสูง ปานกลางเลย แต่พบว่าความเสี่ยงการทุจริตอยู่ในระดับ ต่ำ หรือ ค่อนข้างต่ำ ให้ทำการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงในเชิงเฝ้าระวังความเสี่ยงการทุจริต หรือให้หน่วยงาน พิจารณาทำการเลือกภารกิจงาน หรือกระบวนการงานหรือการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดความเสี่ยงการทุจริต นำมา ประเมินความเสี่ยงการทุจริตเพิ่มเติม)

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
การอนุมัติ อนุญาตตาม พระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวก ในการพิจารณาอนุญาต ของทางราชการ พ.ศ.๒๕๕๘	การให้บริการออกใบอนุญาต ให้กับผู้รับบริการ อาจเกิดการ ทุจริตเจ้าหน้าที่ไม่นำเงิน ค่าธรรมเนียมส่งคลัง		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำกับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด - มีช่องทางการรับชำระเงินผ่านระบบการ ชำระเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อป้องกันการ รับเงินสดแล้วไม่นำส่งคลัง - ประกาศเจตนารมณ์ องค์การบริหารส่วน ตำบลมะค่า เรื่อง สุจริต โปร่งใส มหาดไทยใส สะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วน ตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนารมณ์ไม่รับ ของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับการขอ อนุญาตต่างๆ

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
การใช้อำนาจตามกฎหมาย	การใช้อำนาจหน้าที่ในทางมิชอบ เพื่อเรียกรับผลประโยชน์ หรือให้ ได้มาซึ่งผลประโยชน์		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด - จัดอบรมโครงการ กิจกรรม ส่งเสริมด้าน จริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ หรือกิจกรรม เสริมสร้าง/ส่งเสริมจริยธรรมของหน่วยงาน - ประกาศเจตนาธรรม องค์กรบริหารส่วน ตำบลมะค่า เรื่อง สุจริต โปร่งใส มหาดไทยใส สะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วน ตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนาธรรมไม่รับ ของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับการใช้อำนาจ หน้าที่ในทางมิชอบ

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
การจัดซื้อจัดจ้าง	การจัดซื้อจัดจ้าง การจัดหาพัสดุ ไม่เป็นไปตามระเบียบหรือไม่ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ มีการเอื้อ ประโยชน์ให้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำกับให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามแนวปฏิบัติในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ.๒๕๖๐ - ประกาศเจตนารมณ์ องค์การบริหารส่วนตำบลมะค่า เรื่อง สุจริต โปร่งใส มหาดไทยใสสะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติหน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วนตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนารมณ์ไม่รับของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับการจัดซื้อจัด จ้าง

ประเด็น ความเสี่ยง	เหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจจะ เกิดขึ้น	ระดับความเสี่ยง			มาตรการป้องกัน เพื่อไม่เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัดผลสำเร็จ
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง		
การบริหารงานบุคคล	การบรรจุแต่งตั้ง โยกย้าย โอน เลื่อนตำแหน่ง/เงินเดือน และการ มอบหมายงานไม่เป็นธรรม เอื้อ ประโยชน์ให้แก่พวกพ้อง		✓		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้บังคับบัญชาควบคุม กำกับดูแล ติดตาม และกำชับให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตาม ระเบียบอย่างเคร่งครัด - จัดอบรมโครงการ กิจกรรม ส่งเสริมด้าน จริยธรรมของเจ้าหน้าที่รัฐ - มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความ โปร่งใสภายในหน่วยงาน - ประกาศเจตนารมณ์ องค์กรบริหารส่วน ตำบลมะค่า เรื่อง สุจริต โปร่งใส มหาตไทยใส สะอาด ๒๕๖๗" และ "งดรับ งดให้" ของขวัญ ของกำนัลทุกชนิดจากการปฏิบัติ หน้าที่ (No Gift Policy) - มาตรการนโยบาย No Gift Policy ผู้บริหาร หัวหน้าส่วนราชการ พนักงานส่วน ตำบล พนักงานจ้าง แสดงเจตนารมณ์ไม่รับ ของขวัญและของกำนัลจากการปฏิบัติหน้าที่ 	จำนวนเรื่องร้องเรียน เกี่ยวกับงานบริหาร บุคคล